

Der er risiko for spredning af denne egenskab til naturen generelt.

Hertil kommer den generelle usikkerhed om, hvad det betyder for mennesker over længere tid at indtage gensplejtede mekanismer som basisfødevarer, og hvilke effekter det kan give omkring allergi og andre sygdomme. Det kan ingen svare sikkert på i dag.

Enhedslisten ser derfor med stor bekymring på udbredelsen af gensplejtede afgrøder. Det er ikke en langsom og velovervejede proces, det er et forsøg med hele verden som forsøgscenter, der som en lavine vælter ind over os i de kommende vækstsæsoner. Nu er kapløbet mellem koncerner og myndigheder startet, og for koncernerne drejer det sig om at få indløst forventningerne til de milliardinvesteringer, der i det sidste årti er anvendt på at udvikle gensplejtede sorter, ofte som mæge til et af deres egne pesticider.

For de bioteknologiske koncerner er det vigtigt at få udbredt gensplejtede produkter globalt, inden modstanden bliver for stor, for på denne måde at få verden til at resignere over for gensplejning. Risikoperspektivet i udbredelsen af de gensplejtede afgrøder er, at deres gener gennem pollenspredning og overlevelse i markernes frøbank i løbet af nogle vækstsæsoner vil blive en del af enhver pose udsæd.

Imens står videnskaben og udtaler sig med forbehold i risikovurderinger og hørings svar til godkendelsesansøgningerne fra statens styrelser, direktorater og forskningsinstitutioner. Udtryk som »overvejende sandsynligt«, »kun ringe risiko« og lignende gradbøjninger anvendes, når risikomomenter beskrives.

Presset på myndighederne for at godkende de gensplejtede afgrøder er stort, da det kan forventes, at størstedelen af ansøgningerne vil blive godkendt i EU-systemet, hvorefter Danmark kun har den mulighed tilbage, at vi kan påpege sundhedsmæssige problemer, hvilket ofte ikke er muligt, da modstanden primært går på produktionssystemet.

Problemer med den nuværende mærkningsordning og kommende EU-krav

Den midlertidige danske mærkning, som skal påføres de (måske) gensplejtede fødevarer, giver ikke en dækkende mærkning, men en mærkning med væsentlige mangler:

- De gensplejtede råvarer bliver - som vi ser det for sojabønnerne - »fortyndet« med ikkegensplejtede bønner af eksportøren. Resultatet bliver, at mærkning med »kan indeholde genmodificerede organismer« reelt kommer til at betyde »der er en vis risiko for, at sojaen i dette produkt er gensplejset«.

- Den eksisterende (midlertidige) ordning omfatter ikke gensplejtede tilsætningsstoffer.

EU's mærkningsregler i novel-food-forordningen kommer sandsynligvis til at udvande de danske mærkningsregler yderligere. Det er op til Kommissionen via en komitéprocedure at tage konkret stilling til, om varer fremstillet af gensplejtede afgrøder som tomatketchup og majs mel skal mærkes. Hvis genmodifikationen alene er foretaget af landbrugsmæssige årsager, f.eks. indsplejning af pesticidtolerance, skal produkterne ikke mærkes. 80-90 pct. af de ansøgninger, der p.t. foreligger om markedsføring af gensplejtede produkter, omhandler afgrøder, der har indsplejset pesticidtolerance.

Det er en kendsgerning, at industrien gennem hamstring af gensplejningsfrie råvarer afventer EU-reglernes indførelse, da man forventer færre krav om mærkning, end de nuværende midlertidige danske regler tilsiger.

Selv om mange fødevarerproducenter nu således prøver at undgå de gensplejtede råvarer i fødevarerproduktionen, vil der næppe gå lang tid, før markedskræfterne med EU's hjælp får producenterne til alligevel at benytte disse råvarer og i øvrigt acceptere den nye teknik, medmindre befolkningens afvisning af gensplejningen udnyttes positivt ved at tilbyde producenterne et positivt mærke, som de så vil bruge kræfterne på at opnå.

Et gensplejningsfrit mærke

Der er derfor et stort behov for at indføre et statskontrolleret mærke, som kan tildeles fødevarer, hvor det kan dokumenteres, at de ikke er fremstillet af gensplejtede råvarer eller tilsætningsstoffer, og hvor der ikke er indgået gensplejtede produkter i fremstillingsprocessen.

EU's novel-food-forordning åbner mulighed for mærkning af gensplejningsfrie produkter, og gennem en sådan mærkning vil landmænd bedre kunne undgå gensplejset foder, og forbrugerne blive sikret, at de kan undgå gensplejning i deres valg af fødevarer.

Selv om der er mange problemer med regelsættet omkring mærkningen af gensplejtede produkter, anbefaler forslagsstillerne alligevel, at denne ordning skal opretholdes parallelt med indførelsen af det gensplejningsfrie mærke. Om end ringe, har den dog en vis værdi.

Enhedslisten ønsker med dette forslag at give Folketinget muligheden for at vælge mellem to strategier for mærkning:

- Den nuværende strategi, som tilsigter at mærke de fødevarer, som (måske) er gensplejtede, eller hvor